

مقاله پژوهشی

مجله دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان

دوره پنجم، شماره چهارم، زمستان ۱۳۸۵، ۲۷۸-۲۷۳

مقایسه اثر ضدردی عصاره رازک با مرفین در موش سوری

سیدحسن حجازیان^۱ سیدمجید مهدوی^۲

دریافت مقاله: ۸۳/۱۱/۲۱ ارسال مقاله به نویسنده جهت اصلاح: ۸۴/۸/۱۸ دریافت اصلاحیه از نویسنده: ۸۵/۱۰/۲۴ پذیرش مقاله: ۸۵/۱۰/۲۸

چکیده

سابقه و هدف: رازک از خانواده گیاهان دارویی و از تیره شاهدانه می‌باشد که به صورت وحشی از زمان‌های دور در اروپا و آسیا و شمال آمریکا رویش داشته است. در فارماکوپه دارویی، به عنوان ضد اضطراب، ضد درد، آرام‌بخش و برطرف کننده فشارهای عصبی از آن یاد شده است. این ماده دارای ترکیباتی چون پروتئین‌ها، اسیدهای آمینه، لیپیدها و گلوکز، پکتین، موم و ترکیبات استروژنی می‌باشد. هدف از این مطالعه بررسی اثر ضدردی عصاره رازک و مقایسه این اثر با مرفین می‌باشد.

مواد و روش‌ها: در این مطالعه تجربی، پس از آماده کردن عصاره آبی رازک به روش دم کرده، اثر ضدردی آن با دوزهای ۵/۰ و ۱ میلی‌گرم بر کیلوگرم مرفین با استفاده از آزمون فرمالین در موش سوری مورد بررسی قرار گرفت. این آزمون یکی از آزمون‌های استاندارد است که جهت ارزیابی درد در مدل حیوانی مورد استفاده قرار می‌گیرد. در این روش تزریق فرمالین منجر به پاسخ دو مرحله‌ای درد شده که مرحله سریع و زودگذر اولیه با یک دوره تأخیری و تونیک دنبال می‌شود.

یافته‌ها: نتایج حاصل از این تحقیق نشان می‌دهد در حالی که رازک با دوز ۸mg/kg در موش سوری بر پاسخ اولیه درد اثری نداشته اما بر پاسخ تأخیری آزمون فرمالین در فاصله ۱۵-۶۰ دقیقه مؤثر است. این اثر ضدردی در حد فاصل بین اثر مرفین با دوز ۰/۵ تا ۱ mg/kg قرار داشته ولی با هیچ یک از دوزهای مرفین تفاوت معنی‌داری را نشان نمی‌دهد.

نتیجه‌گیری: شواهد نشان می‌دهد که تعدیل درد می‌تواند از طریق سیستم‌های متعددی صورت پذیرد. ما با توجه به وجود استروژن در رازک و تأثیر ضدردی و ضد التهابی آن می‌توان این‌گونه نتیجه گرفت که این ماده ممکن است از طریق اثر استروژن و مکانیسم مهار سیکلواکسیژناز تأثیرات خود را ایفا نموده باشد.

واژه‌های کلیدی: درد، آزمون فرمالین، رازک، مرفین

مقدمه

مقابله با آن بوده است. از ابتدایی‌ترین روش‌های مقابله با درد و تسکین آن، استفاده از گیاهان دارویی است که در طب دنیا و ایران سابقه طولانی دارد با توجه به این که مصرف داروهای گیاهی در حد متداول، خطرات کمتری نسبت به داروهای

درد، تجربه ناخوشایند بسیار فراگیری است که هر فرد در طول زندگی خود بکرات با آن مواجه می‌شود و از این حیث تعجب‌آور نیست که بشر همواره در پی یافتن راه‌هایی جهت

۱- (نویسنده مسئول) مربی و عضو هیأت علمی گروه آموزشی فیزیولوژی، مرکز تحقیقات گیاهان دارویی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی یزد

تلفن: ۰۳۵۱-۸۲۲۹۵۰۰، فاکس: ۰۳۵۱-۸۲۴۷۰۸۴، پست الکترونیکی: hejaziansh@yahoo.com

۲- کارشناس آزمایشگاه، گروه آموزشی فارماکولوژی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی یزد